

THUIS OP SCHOOL: BELONGING ALS SLEUTEL TOT

DIVERSITEITSRESPONSIEF ONDERWIJS

Prof. Dr. Wendelien Vantieghem - Drs. Jente De Coninck - Karin Goosen

DEFINITIE SOB

- “Het **gevoel van acceptatie**, waardering, inclusie en steun dat studenten voelen in **hun leeromgeving** en het gevoel dat ze een belangrijk onderdeel zijn van het leven en de activiteit van de klas en de school. Het gaat niet alleen om het ervaren van sympathie of warmte. Het omvat **ook de ondersteuning en het respect** die studenten ondervinden met betrekking tot hun persoonlijke autonomie, evenals het gezien en behandeld worden als individu **door zowel docenten als peers.**”

(Goodenow & Grady, 1993)

- "Het gevoel van verbondenheid komt **in elke sociale structuur of context** op een andere manier tot uiting. Het weerspiegelt iemands perceptie van erbij horen, geaccepteerd worden en zich **gewaardeerd voelen in hun persoonlijke en sociale identiteit** (bijvoorbeeld sociaaleconomisch, etnisch, gender, seksueel)" (De

Coninck et al., 2025)

IMPACT BELONGING

– PSYCHOLOGISCH

– Sociaal en psychologisch functioneren, psychosociale gezondheid en latere 'adult functioning'

(O'Connor, 2010; Steiner et al., 2019; Wyman et al., 2019; Allen, Kern, Vella-Brodrick, Hattie, & Waters, 2018a; Arslan et al., 2020)

- Minder stress (Newman et al., 2007)
- Robuuste voorspeller van burnout/dropout-symptomen bij scholieren (Fenizia & Santa Parrello, 2025)

IMPACT BELONGING

– SOCIAAL

- Gevoel van sociale erkenning en acceptatie (Freeman et al., 2007)
- Pro-actief in ondersteuning- en zorgvraag (Sithaldeen et al., 2022)
- Positievere levenstransities (Haslam et al., 2008; Iyer, Jetten, Tsivrikos, Haslam, & Postmes, 2009)
- Minder gevallen van geweld op school, spijbelen, drugs-gebruik, psychische aandoeningen en pesten (Demanet & Van Houtte, 2012; Lonczak et al., 2002; Shochet et al., 2007; Van Ryzin et al., 2009; Wike & Fraser, 2009)

IMPACT BELONGING

– ACADEMISCH

- Motivatie (Neel & Fuligni, 2013)
- Verbeterd geheugen (Haslam et al., 2010)
- Hogere niveaus van doorzettingsvermogen --
 - > retentie & academisch succes (Allen, et al., 2018, Allen et al., 2022)

IMPACT BELONGING

– Robuuste evidentie --> belonging als voorwaarde voor leren

- Schoolprestaties
- Motivatie
- Gedrag
- betrokkenheid

ABSTRACT

This meta-analytic review examines the relationships between students' sense of school belonging and students' motivational, social-emotional, behavioural, and academic functioning in secondary education. Moreover, it examines to what extent these relationships differ between different student groups (grade level, SES), measurement instruments, and region. The meta-analysis included 82 correlational studies, published in peer-reviewed journals between 2000 and 2018. Results revealed, on average, a small positive correlation with academic achievement, and small to moderate positive correlations with motivational outcomes such as mastery goal orientations; with social-emotional outcomes such as self-concept and self-efficacy; and with behavioural outcomes such as behavioural, cognitive, and agentic engagement. A small negative correlation is observed with absence and dropout rates. Similar results are found across different student groups (grade level, SES). Although the results vary to some extent across measurement instruments and region, generally, the results reveal that school belonging plays an important role in students' school life.

Formulae display: MathJax

Related res

People also read

Implications for the science of learning

Linda Darling-Hammond
Applied Developmental Psychology
Published online: 10 May 2019

Sense of Belonging and Academic Achievement: A Meta-Analysis
Published online: 27 May 2019

Xin Ma
The Journal of Educational Psychology
Published online: 27 May 2019

- Afwezigheid
- Schooluitval

VERSCHILLEN IN BELONGING

– **Zorgwekkend:**

ongeveer 1/3 leerlingen geen school belonging (OESO, 2019)

?

--> Schoolverbondenheid

Wat is de verantwoordelijkheid van onderwijs?

- Het leerproces
- Of óók de voorwaarden om tot leren te (kunnen) komen?

VERSCHILLEN IN BELONGING

- **Zorgwekkend:** ongeveer 1/3 leerlingen geen school belonging ([OESO], 2019)
 - Wie zijn die leerlingen?

1
6
/
0
2
/
2
0
2
2
2

VERSCHILLEN IN BELONGING

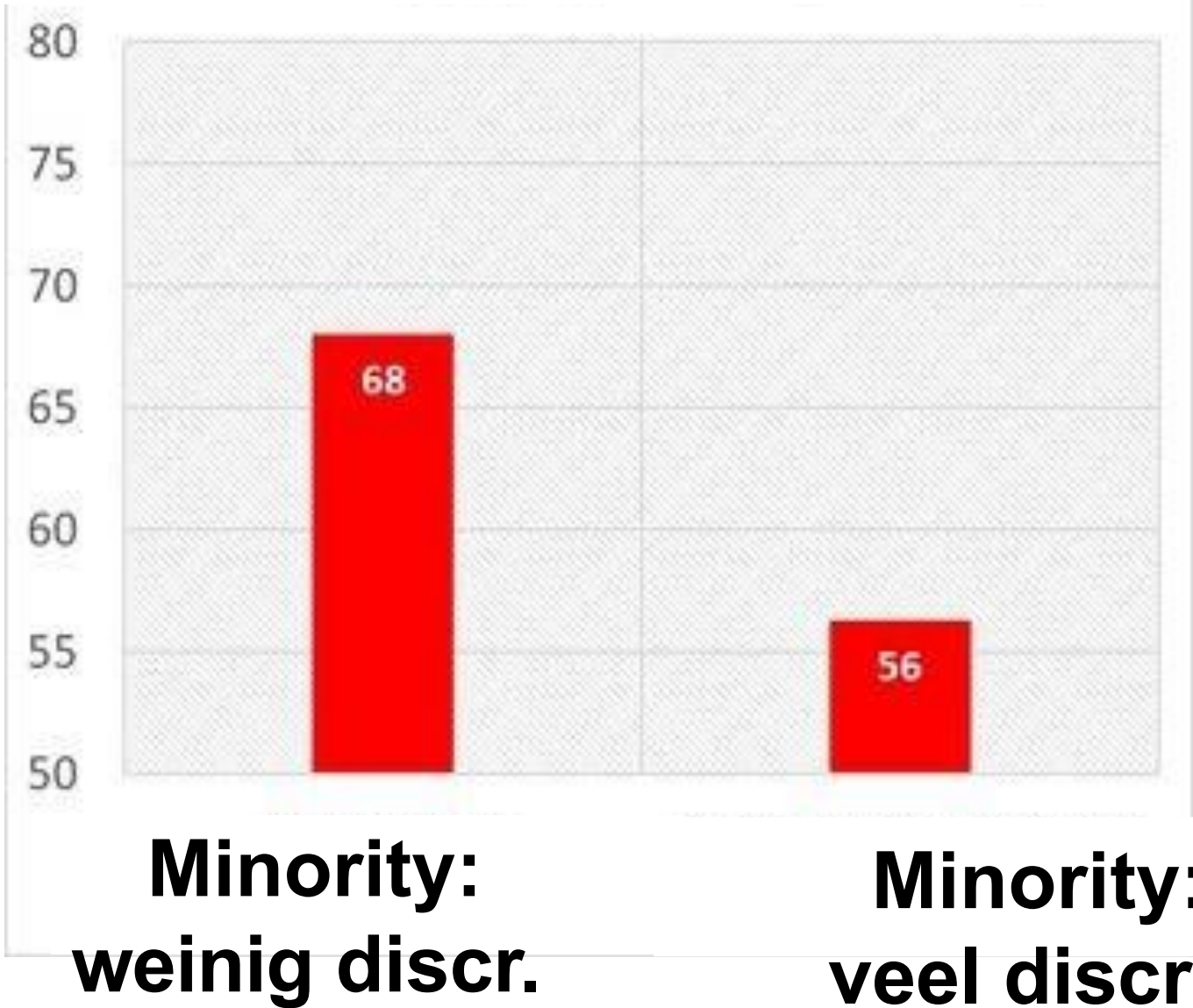
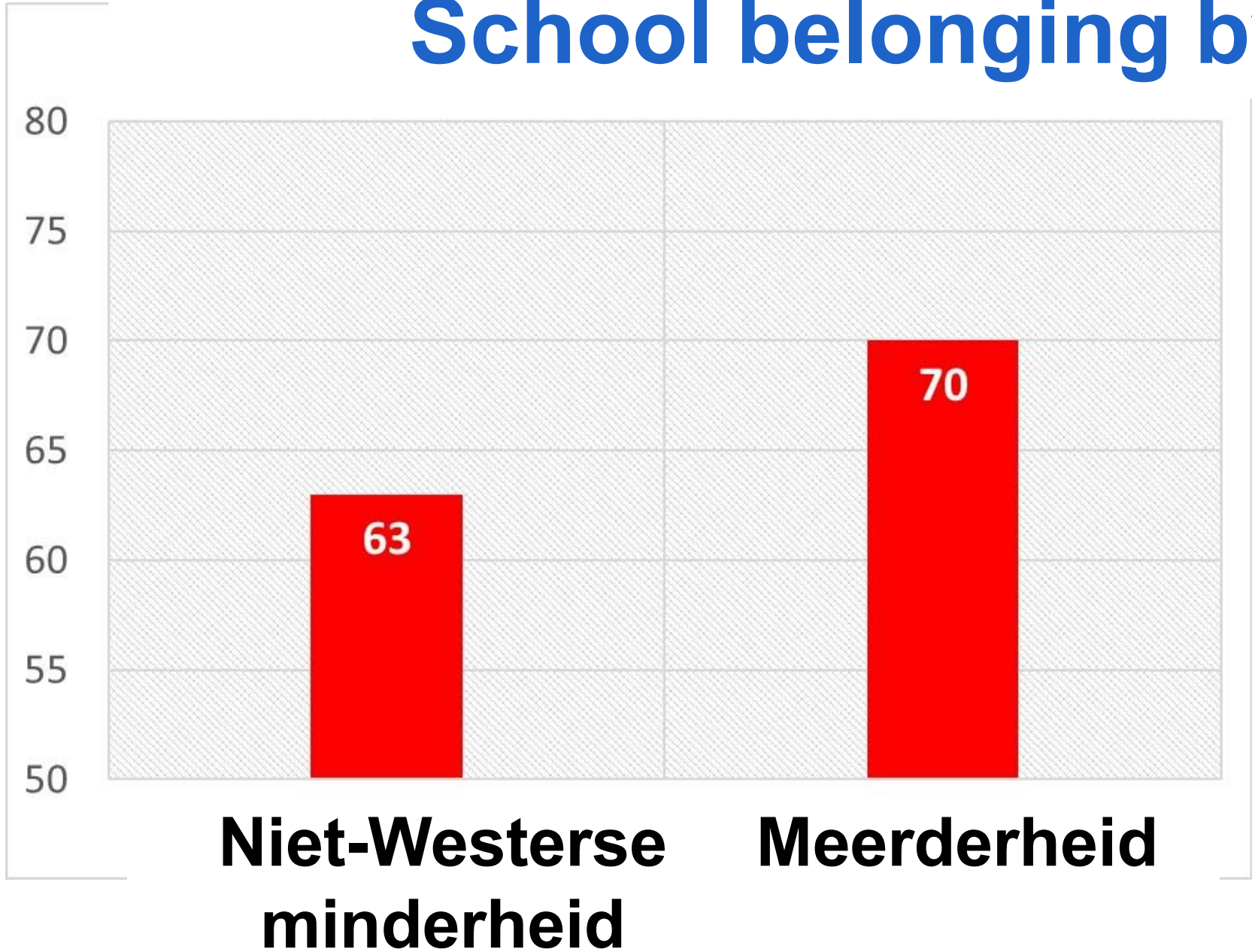
 N = 2579
in 58 schools
Age: 10-12y

Agirdag, Konings & De Leersnyder, 2022

School belonging 0-100

School belonging by minority status

Part II: Belonging

(De Leersnyder, 2022)

VAN BELONGING NAAR DIVERSITEIT

- **Impact op vele leerlingen**

- Niet alleen migratieachtergrond (Graham et al, 2022; Spaas et al, 2024)
- Ook kinderen met beperking, jongens, jongeren in kansarmoede, ... (King-Sears, M. E., & Strogilos, 2020; Van Maele et al., 2015; Brinkmann et al, 2024; Hogan et al, 2000)

- **Diversiteit**

- Omvat alle menselijke verschillen
 - Multidimensioneel, altijd aanwezig, bij iedereen aanwezig --> intersectionaliteit
- MAAR erkenning van **machtsdynamieken**
 - bepaalde identiteitskenmerken systematisch gelinkt aan privilege & onderdrukking
 - Normposities als 'normaal'; versus 'the other'

VERSCHILLEN IN BELONGING

- **Zorgwekkend:**

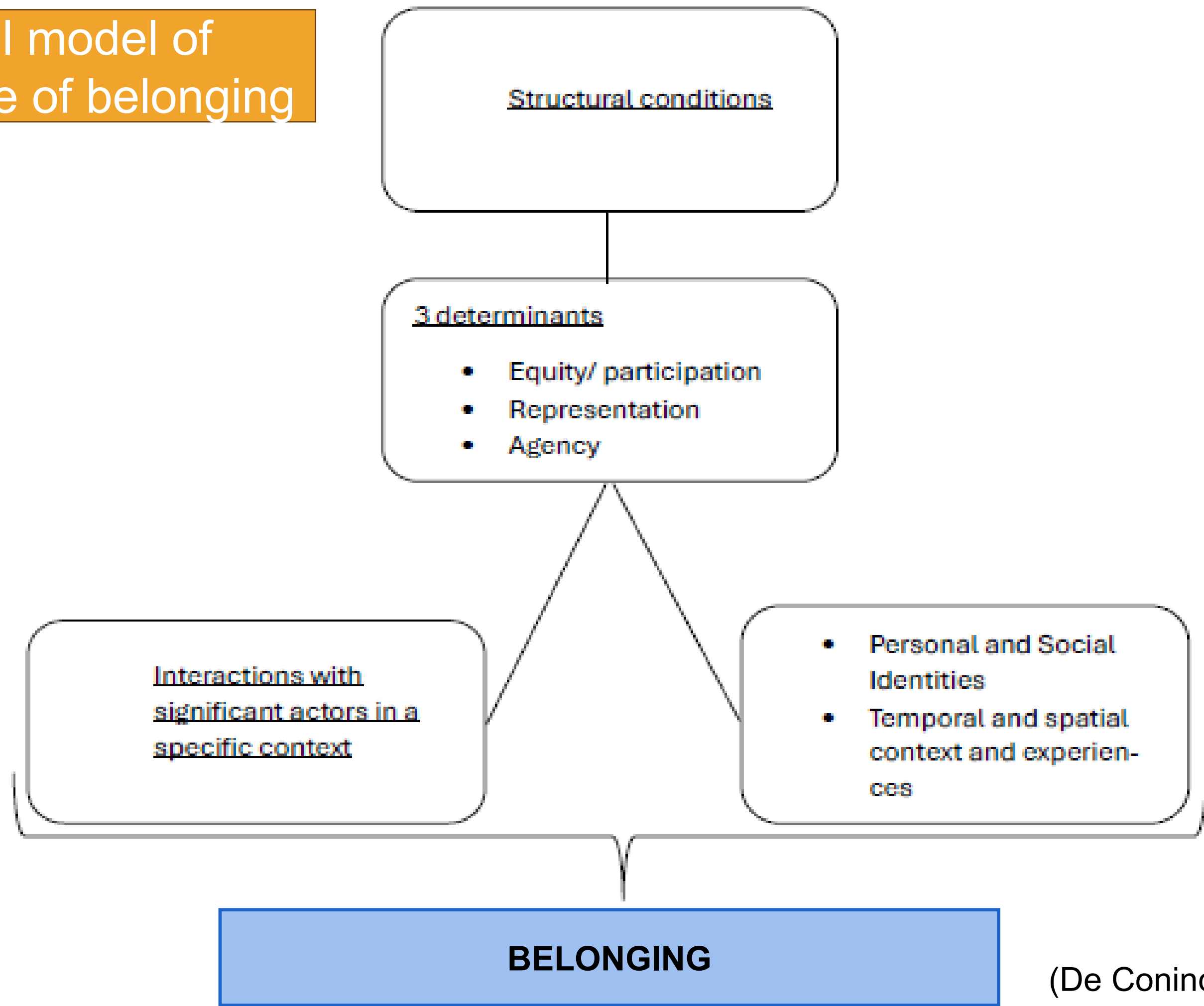
- ongeveer 1/3 leerlingen geen school belonging (OESO, 2019)

- Belangrijke verschillen tussen groepen

- Belonging $\neq$ puur socio-emotioneel, individueel kenmerk

- systematische verschillen --> systemische impact

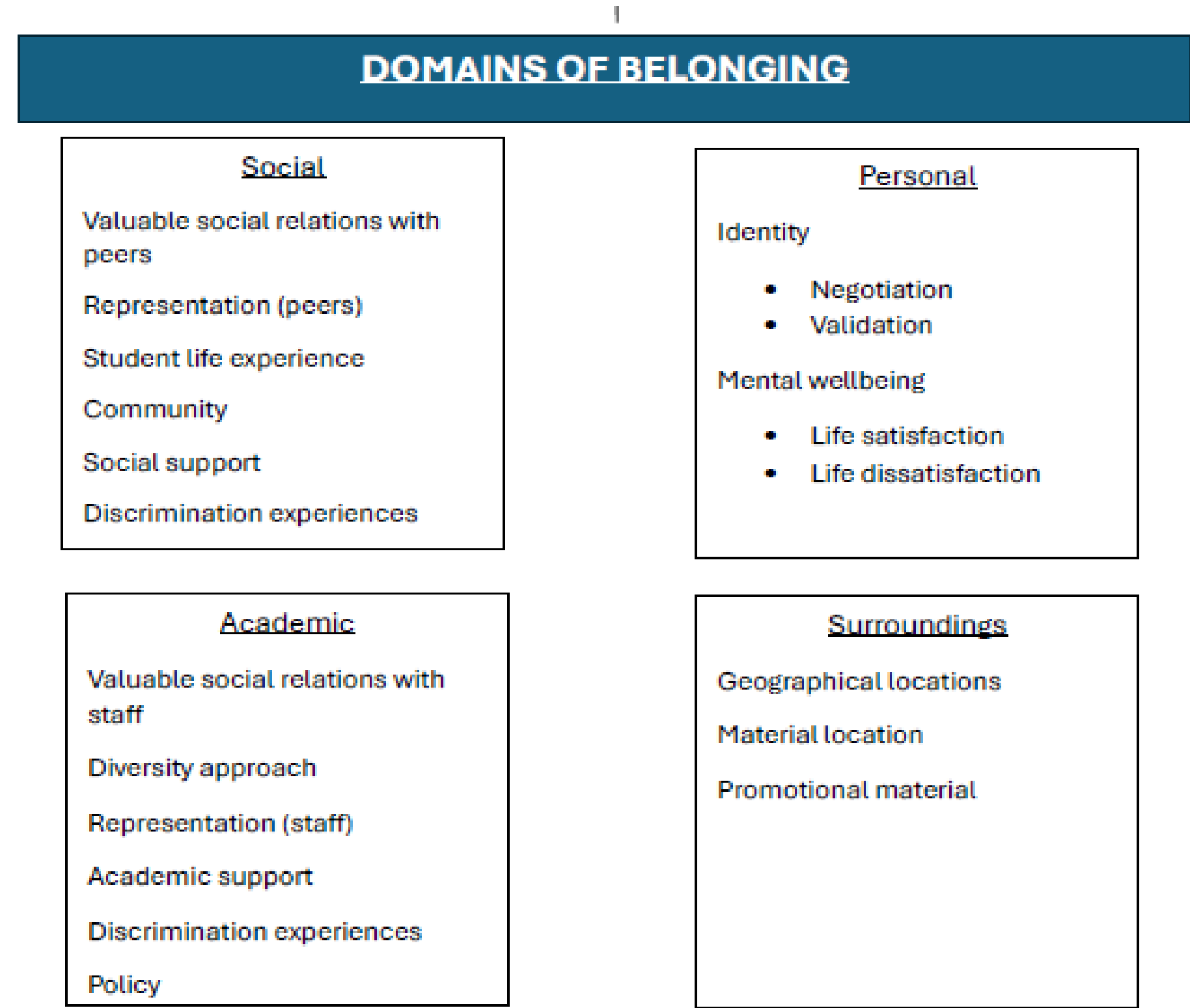
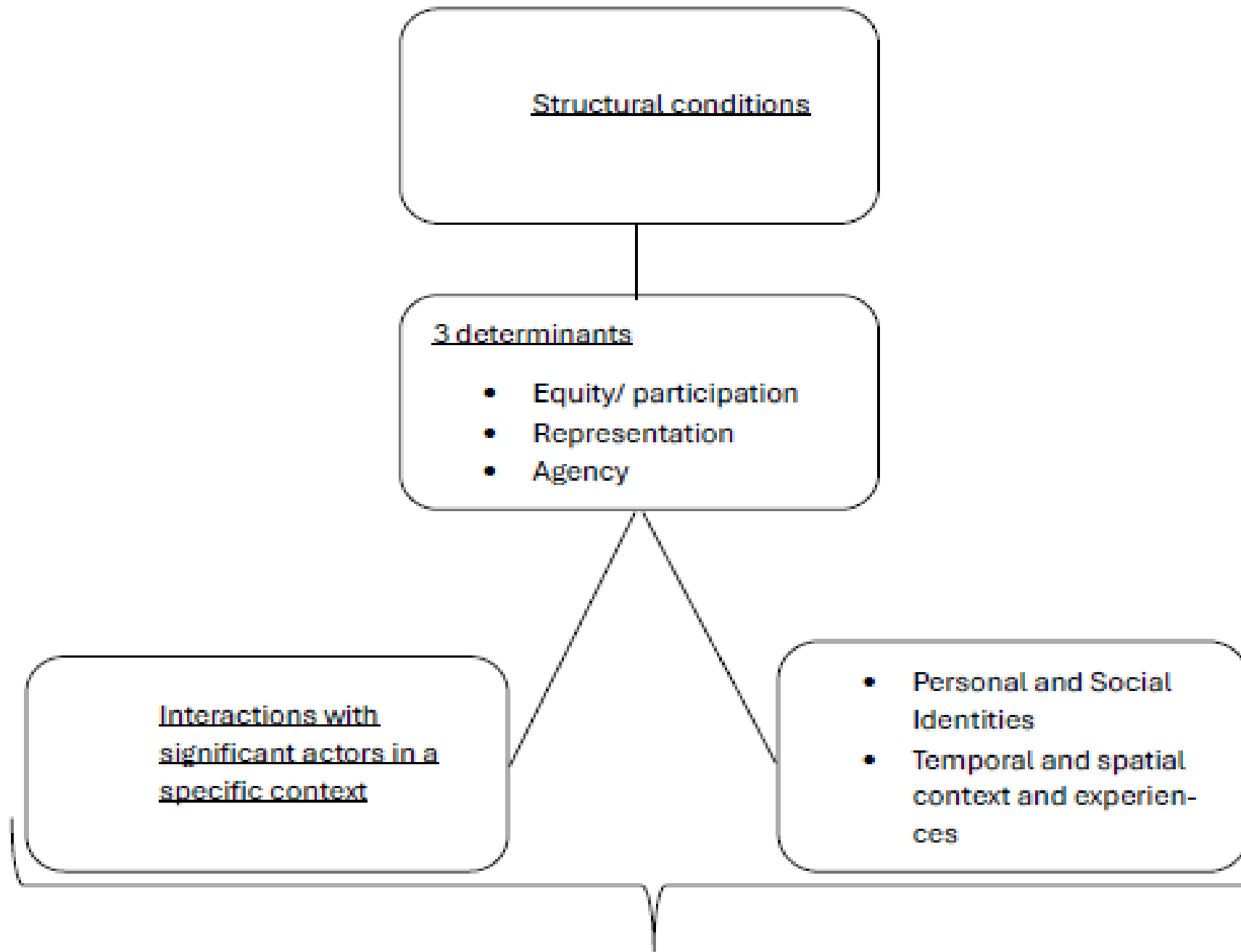
Conceptual model of (student) sense of belonging

DIVERSITEITSRESPONSIEF ONDERWIJS

- **Kansen creëren**
 - Maximaliseren leer- & ontwikkelingskansen voor iedereen
 - Basisvoorwaarden nodig om te kunnen leren & renderen
 - Toegang tot leerproces $\neq$ vanzelfsprekend
- **Machtdynamieken**
 - Onderwijs is niet neutraal of waarde(n)vrij
 - Beperkte agency & ongelijke kansen
 - Keuzes móéten gemaakt worden
 - Niet kiezen = kiezen voor behoud status-quo
- **Diversiteitsresponsief onderwijs**
 - Beyond sensitivity naar actie
 - Sommige leerlingen hebben meer ondersteuning nodig
 - Doel: **gelijke kansen door ongelijke inzet**

Conceptual model of (student) sense of belonging

OPPORTUNITeiten

- Diverse teams
 - Representatie, perspectieven, expertise
- Curriculum als hefboom
- Warm welkom
 - brug school–thuis
 - Omgevingsaanpassing: scholen aangepast aan wie?
- Co-creatieve school-community

 Voorwaarden voor leren zijn kernverantwoordelijkheid van schoolteams

Wendelien Vantieghem; Jente De
Coninck; Karin Goosen

STEUNPUNT DIVERSITEIT EN LEREN

E wendelien.vantieghem@ugent.be ;
jente.deconinck@ugent.be ;
karin.goosen@ugent.be

 Universiteit Gent

 @ugent

 @ugent

 Ghent University